

виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової та спеціальної техніки, боєприпасів та беруть участь у військово-технічному співробітництві з іншими країнами, створено Державний концерн “Укроборонпром”. Цей концерн об’єднав станом на 01.01.2012 р. 124 підприємства сфери озброєння. Варто зауважити, що перелік підприємств постійно доповнюється та доопрацьовується. Україна у цій сфері запозичила російський досвід, де курс на консолідацію взято ще на початку ХХІ ст., але у Росії відбувається створення корпорацій, тобто договірних об’єднань, що зумовлює менший рівень централізації управління їхніми учасниками.

За оцінками вітчизняних та іноземних експертів, консолідування такої значної кількості підприємств у єдиний Державний концерн “Укроборонпром” створює для України низку переваг, а саме: можливість провадження єдиної державної політики щодо розвитку оборонно-промислового комплексу України з урахування економічних, військових, політичних та соціальних інтересів; створення передумов для побудови раціональної структури управління оборонно-промисловим комплексом на засадах оптимізування кількості підприємств, поглиблення їхньої спеціалізації та кооперації, збалансованого розвитку їхньої діяльності; забезпечення єдиного централізованого контролю над оборонно-промисловим комплексом, що дасть змогу оперативно реагувати на проблеми діяльності підприємств-учасників концерну; створення умов для реалізації масштабних програм розроблення та виробництва озброєння нового покоління тощо. Кооперація підприємств-виробників та експортерів озброєння в межах концерну дає змогу сконцентрувати під єдиним керівництвом діяльність у цій сфері а також вивести її на якісно новий рівень, вирішивши нагальні та гострі проблеми. Зокрема, за офіційними даними Державного концерну “Укроборонпром”, загальна кредиторська заборгованість усіх підприємств на момент їх прийняття до складу концерну сягала близько 819 млн. грн. У 2012 р. Верховною Радою України прийнято у першому читанні законопроект про списання безнадійної заборгованості підприємств, що входять до складу концерну, з метою нормалізації діяльності галузі, зміцнення позиції України як провідного спецекспортера, фінансового оздоровлення підприємств, призупинення на окремих підприємствах процедури банкрутства.

Розвиток коопераційних зв’язків в межах підприємств концерну спрямований на реструктуризацію, підвищення фінансової результативності, технологічну модернізацію та виготовлення і продаж конкурентоспроможної продукції. Окрім цього, кооперація створюватиме інформаційну базу для акумулювання оборонного замовлення з боку України та замовлень з боку інших країн світової спільноти.

ПАРТИН Г.О., ЗАДЕРЕЦЬКА Р.І.
Національний університет “Львівська політехніка”

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ГРОШОВОГО ПОТОКУ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАЛУЧЕННЯМ КОШТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА

© Г.О. Партин, Р.І. Заdereцька, 2012

Функціонування суб’єктів господарювання в умовах жорсткої конкуренції на ринку не можливе без належного фінансового забезпечення. Зокрема, налагоджена система управління власними та залученими коштами дає змогу підприємствам займати високі конкурентні позиції та нарощувати конкурентні переваги. Цьому сприяє розроблення обґрунтованої політики управління грошовими потоками, основним завданнями якої є збалансування структури грошових потоків залучених коштів, планування, постійний контроль та регулювання їх руху у виробничо-господарській діяльності підприємства.

Питанням, пов’язаним з управлінням грошовими потоками приділяло увагу багато вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких: І.А.Бланк, М.Д. Білик, Ю.М. Воробйов, А.О. Єпіфанов, Т. Керанчук, М.І. Крупка, О.І. Скаско, С.І. Кручок, О.В. Мицак, О.В. Павловський, А.І. Панченко,

І.Й. Пліскус, М.С. Свешникова, А.Д. Шеремет та ін. [1-15]. Процес залучення коштів пов'язаний із постійною взаємодією із зовнішнім середовищем через постійний грошовий потік підприємства. Аналіз теоретико-методологічних основ формування залучених коштів дає можливість узагальнити, що головною особливістю управління грошовими потоками під час залучення коштів є необхідність постійної розробки альтернативних рішень, що супроводжується високим ризиком і складністю прогнозування наслідків цих рішень.

Однак, щоб у сучасних умовах досягти суттєвого зростання ринкових позицій підприємствам не достатньо сприймати грошовий потік тільки на основі бухгалтерського підходу. Постає потреба оцінювання грошових потоків із позиції вартості, яку формує підприємство у процесі виробничо-господарської діяльності та вартості її фінансування. Зокрема, до основних аспектів формування грошового потоку залучених коштів є не формальний критерій розмежування грошових потоків за термінами їх надходження та виходу, вагомішими чинниками для підтримання конкурентних переваг є необхідний обсяг залучених коштів та вартість їх залучення.

Оцінювання грошових потоки підприємства не може ґрунтуватись тільки на аналізі сукупного грошового потоку за певний період (який входить в стандартну фінансову звітність), фактично ця величина показує різницю між залишками грошових коштів на певний момент часу. Оскільки такий аналіз не висвітлює важливі характеристики розвитку компанії з точки зору власників та кредиторів, зокрема, як пов'язана низька величина грошового потоку з прийняттям рішень про залучення коштів в певний момент часу, з узгодженням термінів надходження та сплати залучених коштів тощо. Як приклад, значний обсяг сукупного грошового потоку може бути наслідком реструктуризації активів, хоча відсутність цих активів може значно знизити конкурентні переваги.

Попри це оцінювання грошового потоку на основі бухгалтерського чи вартісного підходу, не є взаємовиключними, оскільки кожен підхід містить необхідну інформацію для інвесторів та власників підприємства, тому залучення коштів доцільно здійснювати з огляду на принцип взаємодоповнення. Використання в діяльності підприємства лише одного підходу створює перешкоди для комплексної оцінювання залучення коштів, оскільки відповідно до нових вимог ринку менеджерам потрібні нові знання, націлені на реалізацію комплексного підходу до залучення коштів. Зокрема, оцінювання залучення коштів тільки на основі бухгалтерського підходу суттєво обмежує інформацію про альтернативні джерела коштів та не відображає тенденцій фінансових ринків, тож під час залучення його доцільно застосовувати в межах контрольної функції, для обґрунтування тактичних рішень, пов'язаних з термінами обертання грошового потоку залучених коштів. В сучасних умовах увага акцентується на ринковій оцінці залучення коштів, отже, на тому обсязі коштів із зовнішніх джерел (оцінених в поточний момент часу), які 1) дозволять продовжувати функціонувати компанії далі і на 2) вартості цих джерел. Важливим є не формальний критерій розподілу коштів згідно статей балансу та термінів їх використання, а усвідомлення менеджерами того, що залучені кошти є необхідним джерелом фінансових ресурсів для стабільного функціонування підприємства та зростання його конкурентних переваг.

З іншого боку, не достатньо аналізувати тільки грошовий потік від основної діяльності також не достатньо. Більш інформативним показником у процесі залучення коштів є чистий грошовий потік підприємства (Free cash flow, FCF), який показує ту кількість грошових коштів в фіксований період часу, який необхідно компанії для здійснення стабільної виробничо-господарської діяльності.

Застосування чистого грошового потоку є необхідним з огляду на вартісний аспект управління залученням коштів. Оскільки, на основі чистого грошового потоку можна дослідити та оцінити потребу підприємства у залученні коштів у різні довгостроковому та короткостроковому періодах.

Таким чином, застосування чистого грошового потоку у прийнятті управлінських рішень в процесі залучення коштів дасть можливість цілісно планувати надходження необхідних обсягів залучених коштів у потрібний момент часу, та їх вартість, ефективно розподіляти та регулювати грошовий потік залучених коштів у виробничо-господарській діяльності підприємства, та здійснювати постійний контроль за його рухом. Такий підхід важливий для реалізації принципів управління спрямованих на створення та зростання конкурентних переваг підприємства на ринку.

Подальші дослідження слід спрямувати на удосконалення механізму управління грошовими потоками залучених коштів з метою зростання конкурсних переваг підприємства.

1. Бланк И. А. *Управление финансовой стабилизацией предприятия* / И. А. Бланк. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. — 246 с. 2. Білик М.Д. *Сутність і оцінка фінансового стану підприємств* // *Фінанси України*. — К. : Преса України. — 2005. — № 3. — С. 117-127. 3. Ванькович Д.В. *Організація системного підходу в управлінні грошовими ресурсами* // *Регіональна економіка*. — 2001. — С. 225-231. 4. Воробйов Ю.М. *Формування власного фінансового капіталу підприємств* // *Фінанси України*. — К. : Преса України. — 2002. — № 6. — С. 36-41. 5. Єпіфанов А.О. *Обґрунтування фінансового механізму підприємств* // *Фінанси України*. — К. : Преса України. 2004. — № 11. — С. 3-12. 6. Керанчук Т. *Фінансова стабільність підприємства і методичні аспекти її оцінки* // *Економіка України*. — К. : Преса України. — 2001. — № 1. — Сс.83. 7. Крупка М.І. *Стратегія управління процесом кредитування реального сектору економіки* / М.І. Крупка, О.І. Скаско // *Фінанси України*. — К. : Преса України. — 2003. — № 7. — С.108-112. 8. Кручок С.І. *Оцінка фінансового стану підприємств* // *Фінанси України*. — К. : Преса України. — 2002. — № 8. — С. 40-45. 9. Мальян В.И. *Финансовая математика: учебное пособие [для вузов]*. — М. : ЮНИТИ – ДАНА, 2002. — 247 с. 10. Мицак О.В. *Ліквідність як елемент фінансового управління діяльністю підприємства* // *Фінанси України*. — К. : Преса України. — 2003. — С. 62-65. 11. Павловський О.В. *Удосконалення методів аналізу фінансового стану підприємств* // *Фінанси України*. — К. : Преса України. — 2001. — № 11. — С. 54-56. 12. Панченко А.І. *Узагальнення моделі статистичної оцінки основних показників діяльності підприємства* // *Фінанси України*. — К. : Преса України. — 2005. — № 3. — С. 133–146. 13. Пліскус І.Й. *Система моніторингу для фінансового прогнозу діяльності підприємства* // *Фінанси України*. — К. : Преса України. — 2003. — № 4. — С. 35-44. 14. Свєшнікова М.С. *Стратегія управління фінансовою стійкістю підприємства* // *Фінанси України*. — К. : Преса України. — 2001. — № 1. — С. 148. 15. Шеремет А.Д. *Финансы предприятий* / А.Д. Шеремет, Р.С. Сайфулин. — М. : ИН-ФРА-М, 1997.

ПАРХАСЬВА Н.В.

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВО-ЛОГІСТИЧНИМ КОМПЛЕКСОМ ТОВАРОПРОВІДНОЇ СИСТЕМИ

© Н.В. Пархасєва, 2012

Стратегічні орієнтири розвитку виробничих і торговельних підприємств є основою для вибору системи менеджменту, тому поряд із завданнями забезпечення господарської стабільності та максимізації прибутку, проникненням на нові ринки й закріпленням в ринкових нішах, перед сучасними підприємствами постає задача наближення до оптимального рівня управління власною структурою. З економічної точки зору, оптимальне керування – це коли відношення всіх ресурсів управління, що реально використовуються фірмою, до всіх наявних ресурсів, що існують на даний період, наближається до 90%.

Досвід господарювання вітчизняних товаропровідних економічних структур демонструє існування двох причин, які змушують виробничо-торговельні підприємства займатися управлінськими інноваціями. Перша причина – це коли необхідно зберегти досягнутий, або ж припустимий рівень управління. В цьому випадку настає момент, коли змінюється сам об'єкт керування та зовнішня середовище (з'являється більша кількість постачальників і споживачів, ускладнюється інфраструктура доставки товарів і надання послуг, наявна багатоваріантність прийняття управлінських рішень й інше), що призводить до збою існуючої системи управління. Ця обставина вимагає впровадження інновацій,